

Михайло Іванович ГУМЕННИЙ

здобувач кафедри економічної експертизи та землевпорядкування,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: 0000-0002-6704-9656

Дмитро ГАЙТКО

здобувач кафедри економічної експертизи та землевпорядкування,
Західноукраїнський національний університет

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Гуменний, М. І. Стратегічне управління інвестиційною привабливістю підприємств [Текст] / Михайло Іванович Гуменний, Дмитро Гайтко // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 4. – С. 413–421. – ISSN 2415-8453.

Анотація

***Вступ.** У сучасних фінансово-економічних умовах ефективна інвестиційна діяльність підприємства є запорукою його прибутковості та перспективного розвитку. Наявність високої конкуренції на ринку інвестицій спричиняє необхідність постійного розвитку та удосконалення інвестиційної привабливості підприємств, що прагнуть до отримання додаткового капіталу. В той же час зовнішнє середовище постійно змінюється – удосконалюється законодавство і нормативна база, що спричиняє постійну динамічність підходів до управління інвестиційними процесами. Зазначені вище аспекти підтверджують сучасну актуальність досліджень, пов'язаних з удосконаленням інструментів управління інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.*

***Метою статті** є розкриття особливостей управління інвестиційною привабливістю підприємства в умовах ринку та в даному контексті розробка процедур стратегічного управління нею.*

***Результати.** Встановлено, що в управлінському аспекті інвестиційну привабливість підприємства доцільно розглядати як систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів. Обґрунтовано, що розроблення та впровадження інвестиційної стратегії в практичну діяльність підприємства дозволить забезпечити реалізацію цілей, які спрямовані на розвиток підприємства в економічній та соціальній сферах. Запропоновано основні функції управління інвестиційною привабливістю підприємства. Визначено загальні та спеціальні принципи діагностування інвестиційної привабливості промислових підприємств. Встановлено ключові етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства. Запропоновано основні етапи оцінки результативності інвестиційної стратегії підприємства. Обґрунтовано, що успішна реалізація напрямів інвестиційної стратегії підприємства можлива за умови нарощення та підтримки інтелектуального потенціалу інвестиційної діяльності, стимулювання підвищення його творчої віддачі, формування господарського механізму, який зробив би процес упровадження науково-технічного прогресу життєво необхідним і вигідним.*

***Ключові слова:** інвестиції, інвестиційна привабливість, стратегії, управління, оцінка результатів управління.*

Mykhailo Ivanovych HUMENNYI

Applicant of the Department of Economic Expertise and Land Management,
West Ukrainian National University

Dmytro HAITKO

Applicant of the Department of Economic Expertise and Land Management,
West Ukrainian National University

STRATEGIC MANAGEMENT OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES

Abstract

Introduction. *In modern financial and economic conditions, effective investment activities of the enterprise are the key to its profitability and long-term development. The presence of high competition in the investment market necessitates the constant development and improvement of investment attractiveness of enterprises seeking additional capital. At the same time, the external environment is constantly changing - improving legislation and regulations, which causes a constant dynamism of approaches to investment process management. The above aspects confirm the current relevance of research related to improving the tools for managing the investment attractiveness of economic entities.*

The purpose of the article is to reveal the features of managing the investment attractiveness of the enterprise in market conditions and in this context to develop procedures for strategic management.

Results. *It is established that in the managerial aspect the investment attractiveness of the enterprise should be considered as a system of financial, economic and other relations that arise in the process of ensuring the effective development of the enterprise and meeting the requirements of potential investors. It is substantiated that the development and implementation of investment strategy in the practical activities of the enterprise will ensure the implementation of goals aimed at the development of the enterprise in the economic and social spheres. The main functions of investment attractiveness management of the enterprise are offered. The general and special principles of diagnosing the investment attractiveness of industrial enterprises are determined. The key stages of development of investment strategy of the enterprise are established. The main stages of evaluating the effectiveness of the investment strategy of the enterprise are proposed. It is substantiated that successful realization of directions of investment strategy of the enterprise is possible on condition of increase and support of intellectual potential of investment activity, stimulation of increase of its creative return, formation of the economic mechanism which would make process of introduction of scientific and technical progress vital and profitable.*

Key words: *investments, investment attractiveness, strategies, management, evaluation of management results.*

JEL classification: E22

Вступ

У сучасних фінансово-економічних умовах ефективна інвестиційна діяльність підприємства є запорукою його прибутковості та перспективного розвитку. Висока конкуренція серед реципієнтів інвестицій, з одного боку, та обмеженість інвестиційних ресурсів, з іншого, обумовлюють необхідність підготовки та проведення ґрунтовного фінансово-економічного дослідження перед прийняттям рішення щодо вибору об'єкта інвестування та здійсненням капіталовкладень. Наявність високої конкуренції на ринку інвестицій спричиняє необхідність постійного розвитку та удосконалення інвестиційної привабливості підприємств, що прагнуть до отримання додаткового капіталу. В той же час зовнішнє середовище постійно змінюється – удосконалюється законодавство і

нормативна база, що спричиняє постійну динамічність підходів до управління інвестиційними процесами. Зазначені вище аспекти підтверджують сучасну актуальність досліджень, пов'язаних з удосконаленням інструментів управління інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

Теоретичні і практичні питання, пов'язані з оцінкою інвестиційної привабливості, висвітлено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як І.А. Бланка, Н.Ю. Брюховецької, М.С. Герасимчук, О.Б. Гром'як, В.І. Гунько, А.О. Єпіфанова, В.В. Костецького, І.В. Кубаревої, О.О. Пересади, Т.В. Майорової, Н.Н. Муравевої, О.Г. Мельник, О.В. Товстенюк, Л.О. Чорної, К.С. Хорішко, К.В. Щиборщ, У. Шарпа та інших дослідників. Поняття інвестиційної привабливості досить багатогранне, а тому до кінця не визначене та потребує подальших наукових досліджень, а також детального розгляду вимагають фактори, які безпосередньо впливають на рівень інвестиційної привабливості підприємств.

Мета дослідження

Метою статті є розкриття особливостей управління інвестиційною привабливістю підприємства в умовах ринку та в даному контексті розробка процедур стратегічного управління нею.

Виклад основного матеріалу дослідження

В управлінському аспекті інвестиційну привабливість підприємства доцільно розглядати як систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів. Для оцінки стану цієї системи можна використовувати безліч показників, що відображають різні аспекти діяльності підприємства, важливих для його майбутнього і цікавих для інвесторів.

Управління інвестиційною привабливістю підприємства – це процес цілеспрямованого впливу керівництва підприємства на систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів [1, с. 186]. Метою цього процесу є забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Виходячи з основних завдань і напрямів діяльності щодо забезпечення інвестиційної привабливості, можна виділити наступні основні функції управління інвестиційною привабливістю підприємства:

- ✓ планування, яке полягає у встановленні та обґрунтуванні цілей і завдань для конкретних виконавців (функціональних підрозділів підприємства), а також координації їх дій і виділення їм;

- ✓ організація, що пов'язана зі створенням організаційної структури (механізму), що забезпечує оптимальні умови взаємодії менеджменту і виконавців для досягнення цілей і завдань управління інвестиційною привабливістю; очолити таку структуру може директор підприємства або його заступник з інвестицій (фінансовий директор);

- ✓ мотивація, що припускає створення і застосування системи стимулів для спонукання виконавців та менеджерів до досягнення цілей і завдань управління інвестиційною привабливістю підприємства;

- ✓ оцінка і контроль, які полягають у вимірюванні стану інвестиційної привабливості, її складових і перевірки відповідності їх фактичних значень плановим завданням по забезпеченню інвестиційної привабливості;

- ✓ регулювання, яке полягає у прийнятті управлінських рішень щодо усунення недоліків системи, що призвели до відхилень фактичних значень показників від планових завдань із забезпечення інвестиційної привабливості підприємства;

- ✓ аналіз, який полягає в проведенні комплексу розрахунків і висновків, які дозволяють встановити причини невідповідності фактичних значень плановим

завданням по забезпеченню інвестиційної привабливості та виробити рекомендації щодо прийняття управлінських рішень, спрямованих на усунення цих відхилень;

✓ координація, що забезпечує узгодженість у роботі всіх ланок системи управління інвестиційною привабливістю шляхом встановлення раціональних зв'язків та обміну інформацією між ними [2, с. 327].

Чітке і послідовне виконання перерахованих функцій у рамках здійснення управлінського циклу дозволить забезпечити безперервність і ефективність процесу управління. Критерієм останньої є здатність системи управління досягати поставлених цілей щодо забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Схематично процес управління інвестиційною привабливістю підприємства можна відобразити таким чином (рис. 1.).

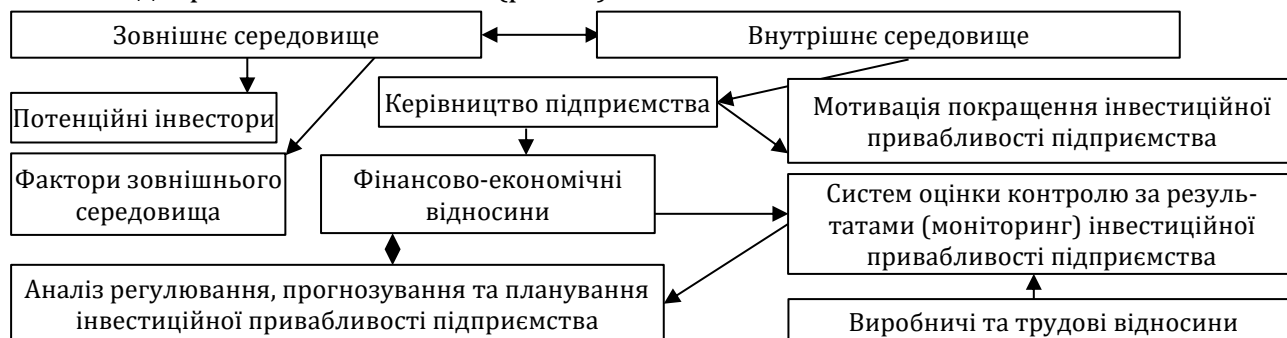

Рис. 1. Процес управління інвестиційною привабливістю підприємства

Побудовано на основі джерела: [3, с. 50]

Враховуючи вимоги потенційних інвесторів і вплив факторів зовнішнього середовища (кон'юнктурних, фінансових, політичних, правових, зовнішньоекономічних, соціальних, природно-кліматичних та інших), керівництво підприємства виробляє комплекс дій, що формують, координують і контролюють фінансові, економічні, виробничі, трудові та інші відносини всередині підприємства з метою забезпечення його інвестиційної привабливості.

Ключову вихідну базу діагностики інвестиційної привабливості підприємства формують принципи діагностики як базові положення, що регламентують правила здійснення, властивості та призначення діагностики. Виконані дослідження дають змогу класифікувати принципи діагностування інвестиційної привабливості підприємств на загальні (притаманні будь-якому процесу діагностики) та спеціальні (стосуються виключно діагностування інвестиційної привабливості підприємств).

До загальних принципів діагностування класично зараховують: принципи повноти (максимальне охоплення об'єкта діагностики), адекватності (відповідність цілям діагностики потребам суб'єктів діагностики), економічної доцільності (перевищення позитивних ефектів від здійснення діагностики від витрат на її здійснення), завершеності (формулювання конкретних висновків за результатами діагностики), динамічності (врахування розвитку та зміни параметрів об'єкта діагностики), об'єктивності (ґрунтування діагностики на реальних, документально підтверджених даних, обґрунтованому інструментарію) тощо.

До спеціальних принципів діагностування інвестиційної привабливості промислових підприємств рекомендується відносити такі:

1) цілеспрямованість. Передбачає чітке формулювання цілей діагностування інвестиційної привабливості підприємства (з метою вкладання реальних, фінансових, прямих чи портфельних інвестицій, забезпечення участі в управлінні, контролю над діяльністю підприємства тощо);

2) об'єктність. Ґрунтується на окресленні складових інвестиційної привабливості підприємства, що є об'єктом інвестування. Зокрема, реальних інвесторів зазвичай

цікавлять матеріально-технічна виробнича база, технології виробництва, кадровий потенціал підприємства, унікальність продукції, бренд та торговельна марка, імідж підприємства тощо [4, с. 248]. Портфельні інвестори зосереджуються на діагностиці фінансово-економічних результатів, капіталізації вартості підприємства, кредитній історії. Інвесторів-спекулянтів переважно цікавлять земельно-майнові комплекси;

3) часова актуальність. Важливим для інвесторів є актуальність інформації про інвестиційну привабливість підприємства на момент прийняття рішення про вкладання у нього інвестиційних ресурсів. Адже переважно фундаментальна діагностика інвестиційної привабливості підприємства триває доволі значний період і вже отримані інформаційні результати характеризуються певним рівнем «старіння»;

4) обґрунтованість індикаторно-критеріального забезпечення діагностики. На думку Мельник О.Г. перелік діагностичних індикаторів не повинен перевищувати 25, адже лише за таких умов результати оцінювання можна інтегрувати у єдину цілісну картину [5, с. 90].

Таким чином, здійснювати діагностику інвестиційної привабливості слід обираючи найбільш репрезентативні індикатори, уникаючи подібні за змістом та значенням, взаємообернені та пов'язані між собою показники. Варто також акцентувати увагу на критеріальне забезпечення бізнес-індикаторів, адже критерії оптимальності певних індикаторів можуть істотно відрізнятись для підприємств різних видів економічної діяльності;

5) інформативність результатів. Діагностика інвестиційної привабливості формує підґрунтя для прийняття рішення інвестором щодо інвестування коштів у діяльність підприємства, таким чином результати діагностики повинні відображати той масив інформації, який є важливим та пріоритетним для інвестора;

6) використання якісного методичного забезпечення. Йдеться про вибір адекватних методів і методик діагностики інвестиційної привабливості, які найбільш доцільні у відповідних умовах функціонування підприємства та відображають інвестиційні цілі. Адже за використання економіко-математичних та експертних методів інвестор може отримати різні результати діагностики, що, як правило, зумовлює застосування комбінованого підходу;

7) гнучкість. Передбачає адаптацію методико-прикладного забезпечення діагностики до цілей інвесторів, наявного інформаційного забезпечення, до змін у середовищі функціонування;

8) оптимальність. Має на меті пошук найкращих форм, методик, підходів до діагностики інвестиційної привабливості у конкретних просторово-часових умовах.

У ролі суб'єктів діагностики можуть виступати іноземні та національні інвестори, власники та менеджери підприємств, фахівці інвестиційного спрямування, які керуючись базовими принципами діагностики інвестиційної привабливості, здійснюють самостійно чи із залученням фахівців процедуру діагностування.

Процес діагностики інвестиційної привабливості охоплює перелік логічних та послідовних етапів, які у взаємозв'язку відображають ключові елементи діагностики: цілі, чинники, складові, інструментарій, інтерпретаційне забезпечення.

Варто зауважити, що на процес діагностування інвестиційної привабливості підприємства впливає чимало чинників, до яких на підставі виконаних досліджень зараховано такі:

✓ технічне та програмне забезпечення, котре дає змогу застосовувати складний розрахунковий, економіко-математичний інструментарій у сфері діагностики інвестиційної привабливості підприємства;

✓ фінансове забезпечення діагностики інвестиційної привабливості підприємства: чим більші фінансові можливості, тим фундаментальнішу та комплекснішу діагностику здатні здійснити суб'єкти оцінювання;

✓ рівень компетентностей суб'єктів діагностики, адже чим кваліфікованіші, професійніші та досвідченіші суб'єкти оцінювання, тим складніший інструментарій вони можуть використовувати, тим оперативніше та ефективніше вони реалізовуватимуть діагностичні процедури;

✓ інформаційні обмеження, оскільки інколи необхідна для оцінювання інвестиційної привабливості підприємства інформація є комерційною таємницею, яку неможливо акумулювати та проаналізувати;

✓ стабільність середовища функціонування, адже за стабільних умов процес та результати діагностики інвестиційної привабливості підприємства мають більшу достовірність та тривалість поширення тощо.

Інвестиційна привабливість підприємства є багатоаспектною та полівекторною характеристикою, яка потребує адекватного діагностування відповідно до базових принципів та з використанням найбільш репрезентативного методичного інструментарію.

Інвестиційна привабливість підприємства значною мірою залежить від розробки чіткої стратегії, що пов'язана як із реалізацією у перспективі його інвестиційного потенціалу, так й із забезпеченням дотримання положень загальної стратегії фінансово-економічного розвитку та головних цілей функціонування підприємства.

Таким чином, вважаємо, що в існуючих швидко мінливих та високо конкурентних умовах найбільш прийнятними й відповідними для успішної реалізації стратегій інноваційного розвитку вітчизняних підприємств є ідеї та погляди прихильників теорій конфігурації та комплексного підходу, тобто процес формування стратегії повинен визначатися конкретним часом і обставинами, постійно враховуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства.

Інвестиційна привабливість характеризує наявні економічні (ресурсні) можливості підприємства на сучасний момент та потенційну організаційно-управлінську спроможність у майбутньому. Інвестиційна привабливість – це властивість підприємства, зумовлена його наявними економічними ресурсами, залучати внутрішні і зовнішні інвестиційні кошти для досягнення цілей інвестування.

Оскільки інвестори, як правило, прагнуть до задоволення своїх раціональних потреб, тобто потреб, що мають економічне спрямування на досягнення певного рівня ефективності, наприклад, в отриманні прибутку, їх цікавить спроможність підприємства реалізувати проектні пропозиції за умови мінімальних вкладень. Тому важливою ознакою привабливості підприємства є кількість і якість належних йому економічних ресурсів, які й приваблюють, залучають, цікавлять інвесторів. У зв'язку з тим, що підприємство є відкритою системою, його привабливість охоплює як внутрішнє, так і зовнішнє середовище, що за економічними рівнями розподіляється на макро-, мезо- та мікро-економічне. Тобто інвестора цікавить підприємство не тільки як суб'єкт господарювання з належними йому економічними ресурсами, а й підприємство як суб'єкт підприємницьких відносин у відповідному ринковому середовищі з певною ємністю секторів ринку, уподобаннями споживачів, взаємозв'язками з партнерами, органами влади, сукупністю розповсюджених на його діяльність податкових пільг, тобто впливом, який справляє підприємство на зовнішнє середовище. З огляду на це твердження, аналіз інвестиційної привабливості підприємства доцільно проводити поетапно, виявляючи його явні та латентні, реальні та потенційні переваги на кожному економічному рівні, тобто з урахуванням внутрішньої і зовнішньої інвестиційної привабливості. Внутрішня обумовлюється наявними економічними ресурсами, а зовнішня – особливостями макро- і мезоекономічного середовища, в якому функціонує суб'єкт господарювання.

Економічна ефективність інноваційного проекту ідентифікує його теперішню значущість та потенційну корисність для підприємства, інвестора, суспільства з позицій латентно та явно вираженої результативності в економічному, організаційному,

техніко-технологічному, соціальному й екологічному аспектах. Таким чином, у запропонованій трійстві всі складові мають комплексні характеристики в економічному, організаційному, управлінському, соціальному й екологічному аспектах у коротко- та довгостроковому періоді. Іншими словами економічна ефективність інноваційного проекту є комплексним поняттям, що характеризує внутрішню для підприємства та зовнішню для економіки в цілому. Таке тлумачення ефективності відповідає положенню про те, що результати інвестування створюють додаткові екологічний, соціальний, техніко-технологічний, організаційний, фінансовий ефекти щодо підприємства та бюджетний, ринковий, споживацький і соціально-екологічний щодо економіки, тобто зовнішнього середовища [6, с. 206].

Вважаємо, що інвестиційна стратегія є головним планом дій підприємства в сфері його інвестиційної діяльності, який визначає пріоритети її напрямків і форм, характер формування інвестиційних ресурсів і послідовність етапів реалізації довгострокових інвестиційних цілей, що забезпечують ефективний розвиток підприємства.

Вибір інвестиційної стратегії пов'язаний з пошуком і оцінкою альтернативних варіантів інвестиційних рішень, які найбільше відповідають меті підприємства і перспективам його розвитку. Можна виокремити низку чинників, які впливають на вибір інвестиційної стратегії підприємства, а саме: стадія життєвого циклу підприємства; загальна стратегія розвитку підприємства; стан зовнішнього і внутрішнього ринків інвестиційних ресурсів; інвестиційна привабливість підприємства як об'єкта вкладання засобів тощо.

Процес розробки інвестиційної стратегії включає етапи, що подані на рис. 2. Наведені послідовність і зміст основних етапів розробки інвестиційної стратегії підприємства в цілому відображають загальноприйняті в економічній теорії і практиці принципи і методологічні підходи.

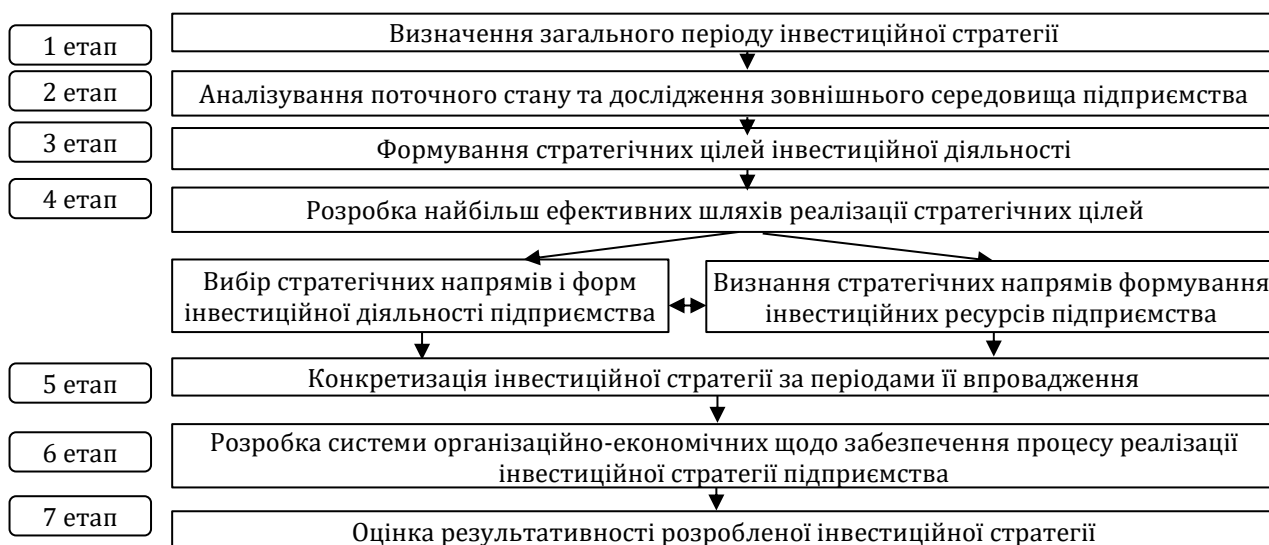

Рис. 2. Етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства

Побудовано на основі джерела: [7, с. 169]

Зрозуміло, що необґрунтоване здійснення інвестицій ще не гарантує підприємству ринкового успіху, якщо відсутня узгодженість дій у сфері інвестування, основу якої становить інвестиційна стратегія. Водночас, інвестиційна стратегія виходить з загальної стратегії економічного розвитку підприємства і має узгоджуватися з нею за цілями та етапами розвитку. Урахування взаємозв'язку інвестиційної стратегії з іншими складовими стратегічного набору дозволить значно підвищити ефективність її розробки.

Аналіз потенціалу підприємства доцільно проводити за такими розділами: виробництво та збут продукції, організаційна структура менеджменту, маркетинг і фінанси [8, с. 109].

Економічна ефективність інвестиційних проектів повинна враховувати інвестиційний ризик як з позицій збитків, так і збільшення витрат на реалізацію проекту. Підвищення обґрунтованості впровадження інвестиційної стратегії забезпечується відповідною оцінкою. Інвестиційну стратегію неможливо оцінити лише за одним узагальнюючим показником, тому що вона охоплює різні напрями діяльності суб'єкта господарювання. Оцінюють стратегію за якістю запланованих дій та успішністю їх реалізації. Іноді розроблення стратегії заслуговує високої оцінки, однак її впровадження не дає очікуваних результатів (наприклад, невдало організоване управління порушило заплановані терміни переходу на випуск нової продукції, внаслідок чого підприємство понесло збитки). Крім того, оцінка обраної стратегії в основному здійснюється у вигляді аналізу вірності та достатності урахування факторів, що визначають можливості впровадження і реалізації стратегії.

Оцінка інвестиційної стратегії підприємства має важливе значення для розробки наступної інвестиційної стратегії, так як вона дає можливість обґрунтувати результативність діючої інвестиційної стратегії, що має здійснюватися керівництвом та провідними фахівцями з інвестиційного менеджменту за наступними основними етапами (рис. 3).

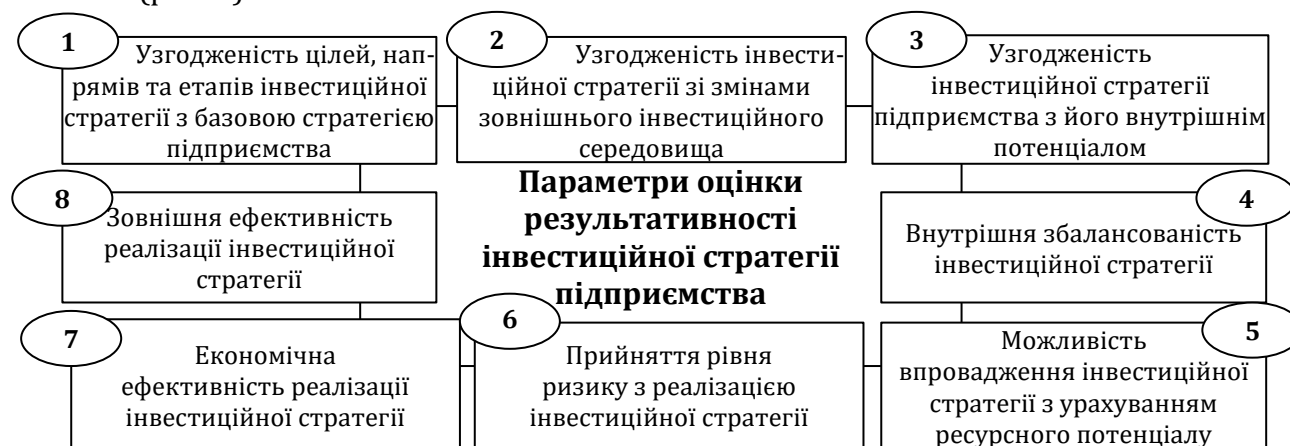

Рис. 3. Основні етапи оцінки результативності інвестиційної стратегії підприємства

Джерело: складено автором

Таким чином, процес формування інвестиційної стратегії підприємства та тактичних кроків її реалізації передбачає послідовність реалізації основних її етапів, які можуть бути впроваджені через форми зв'язку окремих його етапів та періодів розробки інвестиційної стратегії.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Отже, в управлінському аспекті інвестиційну привабливість підприємства доцільно розглядати як систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів. Для оцінки стану цієї системи необхідно враховувати безліч важливих показників, які б відображали різні аспекти діяльності підприємства, для його майбутнього і привабливих для інвесторів.

Важливість розробки інвестиційної стратегії підприємства за сучасних кризових умов господарювання обумовлена, перш за все, значними змінами, які відбулися і відбуваються в зовнішньому середовищі суб'єктів господарювання. Розроблення та впровадження інвестиційної стратегії в практичну діяльність підприємства дозволить забезпечити реалізацію цілей, які спрямовані на розвиток підприємства в економічній та соціальній сферах. Успішна реалізація напрямів інвестиційної стратегії підприємства можлива за умови нарощення та підтримки інтелектуального потенціалу інвестиційної

діяльності, стимулювання підвищення його творчої віддачі, формування господарського механізму, який зробив би процес упровадження науково-технічного прогресу життєво необхідним і вигідним.

Список літератури

1. Лазоренко Т.В. Цветкова О.В. Управління інвестиційною привабливістю підприємства. *Молодий вчений*. 2014. № 12 (15). С. 184-187.
2. Пилипенко О.І. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства: огляд методик. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2010. Вип. 1 (13). С. 324-330.
3. Горяча О.Л. Інвестиційна привабливість промислового підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2016. № 1 (33). С. 46-52.
4. Товстенюк О.В. Діагностика інвестиційної привабливості промислового підприємства з позиції реального інвестора. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: Інвестиційна діяльність у регіоні і важелі підвищення її ефективності: зб. наук. праць*. 2012. Вип. 5 (97). С. 246-254.
5. Мельник О.Г. Системи діагностики діяльності машинобудівних підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: монографія. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. 344 с.
6. Біловодська О.А. Формування і реалізація інвестиційних стратегій інноваційного розвитку підприємств: сутність, основні складові та оцінка. *Бізнес Інформ*. 2016. № 11. С. 204-210.
7. Ляхович Л.А. Інвестиційна стратегія підприємства в кризових умовах господарювання. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 1(4). С. 167-171.
8. Безруков Б.А. Стратегия инвестиционной привлекательности современного предприятия. *Транспортное дело России*. 2008. № 4. С. 108-109.

Reference

1. Lazorenko, T.V. Tsvietkova, O.V. (2014). «Management of enterprises' investment attractiveness». *Molodyj vchenyjno*. no. 12 (15). pp. 184-187.
2. Pylypenko, O.I. (2010). «Analysis of investment attractiveness of the enterprise: a review of methods». *Mizhnarodnyj zbirnyk naukovykh prats'*. no. 1 (13). pp. 324-330.
3. Horiacha, O.L. (2016). «Investment attractiveness of industrial enterprises». *Visnyk Berdians'koho universytetu menedzhmentu i biznesu*. no. 1 (33). pp. 46-52.
4. Tovsteniuk, O.V. (2012) «Diagnosis of investment attractiveness of an industrial enterprise from the standpoint of a real investor». *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy: Investytsijna diial'nist' u rehioni i vazheli pidvyschennia ii efektyvnosti: zb. nauk. prats'*. no. 5 (97). pp. 246-254.
5. Mel'nyk, O.H. (2010). Systemy diahnostryky diial'nosti mashynobudivnykh pidprijemstv: polikryterial'na kontseptsii ta instrumentarij [Systems of diagnostics of activity of machine-building enterprises: polycriteria concept and tools]. L'viv: Vydavnytstvo Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika».
6. Bilovods'ka, O.A. (2016). «Formation and implementation investment strategies for innovative development of enterprises: essence, main components and evaluation». *Biznes Inform*. 2016. no. 11. pp. 204-210.
7. Liakhovych, L.A. (2011). «Investment strategy of the enterprise in crisis conditions of management». *Stalij rozvytok ekonomiky*. no. 1(4). pp. 167-171.
8. Bezrukov, B.A. (2008). «Strategy of investment attractiveness of a modern enterprise». *Transportnoe delo Rossii*. no. 4. pp. 108-109.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2020 р.